

**Towhiida &
Utubaalee islaamaa
fii iimaanaa.**

التوحيد وأركان الإسلام والايمان

تأليف

أبو فاطمة- جمال محمد أحمد

Qophessaan

**Shekh Jamaal Shekh Muhammad
(Abbaa Faaximah)**

Baafata

Mata duree	fuula
1-duree -----	3
2-Tolina amantii islaamaa-----	6
3-Utubalee islaamaa-----	9
4-Utubaalee iimaanaa-----	14
5-Ibaadaa fi hiikkaa isii-----	30
6-Towhiidaa fii qooda isaa-----	37
7-Towhiida maqaalee fi sifaataa----	38
8-walaloo towhiidaa-----	41
8-Shirkiin badii guddoodha. -----	44
9-Xumura-----	47

Seensa.

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين الصلاة والسلام على رسول
الله نبينا محمد وعلي آله وصحبه أجمعين.

Bismillaahi Rrahmaani Rrahiim.

Alhamdu liLaahi assalaatu wassalaamu
alaa Rasuulilaah wa alaa aalihii
wasahbih.

Eegaa Mslima hundarratti barnoota
bu'uraa kan islaamaa barachuun
dirqama beekamaadha. Kana jechuun
waayee towhiidaa, utubaalee islaamaa,

utubaalee iimaanaa, barachuun
barbaachisaadha.

Kitaaba kana keessatti barnoota
kanneen bal'inaan argattu. Afaan
keenya kan oromootiin waan
qophaaweef nama hundaafuu
dubbisanii irraa barachuun laafaadha.
Akkuma Walaloo tiyya keysatti
jedhetti:-

BismiLlaahiidhaan jalqabeeti.
Alhamdu liLlaah itti anseeti .
Nagayaaf rahmata nabbi buuseeti .
Aaliif sahaabaa hunda saaniitii.
Amma ba'idu kanatti aanseetii .
ya obboleyyan muslimaatii.
Isiniin jaaladhaa Rabbiif jedheeti.

Dhufee waan qabu isinii fideetii.
Kunoo gaa wanni qabu tan ani isinii
fide kitaaba kanaa hoodha.

Gama kaaniin Kitaabni kun mata
duree barnootaa Asii gadii kana uf
keessaa qaba.

- Tolina amantii islaamaa.
- utubaalee (arkaana) islaamaa,
- utubaalee (Arkaana) iimaanaa,
- hiikkaa ibaadaa,
- barnoota towhiidaa,
- hammeenya shirkiitii.

Ammas kitaaba kana wanni adda isa
godhu walaloolee mimmiooytuu adda-
addaa uf keessaa qabaachuu isaati.
fakkenyaaf walaloo arkaana islaamaa,

ta arkaana iimaanaa, ta towhiidaa,
isiniif dhihaattee jirti.
Dubbisaa irraa fayyadamaa.
egaa Rabbii nugargaare
nigalatoomfanna Alhamdu lillaahi
Rabbil aalamiin. Ammallee Maktaba
daiwaa rabwaa kan riyaaaditti argamu
kan kitaaba kana maxxansee ummata
keenya biraan gaye maqaa ummata
keenyaatiin isaan
galatoomfanna. Rabbiin jannata isaan
haabadhaasu jenna.

فنسأل الله أن ينفعنا بهذا العمل وكل من شارك
فيه، والحمد لله رب العالمين.

Duuba hojii teenya tana tan buaa
qabduufii tan ummata fayyaddu Rabbi
nuuf haagodhu jenneeti kadhanna.
galanni Rabbiif haagalu.

**Obboleessa keysan-
shekh Jamaal shekh Muhammad
Abbaa xaalib.**

Shekhjemal@yahoo.com

00966505697461

Riyadh sawdii arabiyyaa.

الدرس الأول سماحة دين الإسلام

Barnoota 1ffaa tolina amantii islaamaa
1–Beekaa Diin keenya kan islaamaa kun
Amantii dhugaati. filatamtu, jaalatamtuu,
guutamtuudha. kanarratti Rabbiin s.w
akkana jedha.

أَلْيَوْمَ يَبْسُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ دِينِكُمْ فَلَا تَحْشَوْهُمْ وَأَخْشَوْنِ ٤

أَلْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمْ

الْإِسْلَامَ دِينًا ٥ ﴿ المائدة: ٣

*"ar'aan tana warren kafaran amantii
teeysan (miidhurraa) garaa muratanii
jiran. Egaa isaan hinsodaatinaa anuma
sodaadhaa, arr'aan tana amantii
teessan isiniif guute, qananii tiyyas*

isinirratti guute, amantummaaf islaama isiniif jaaladhe," maaidah3.

2-Ammas diin kun kan ilmi namaa hundi hordofuun isaanirratti dirqamaati.

3-Ammas Amantiin teenya tan islaamaa tun amantii zamana hundaaf biyyahundaaf ummata hundaaf mijjoytuu taateedha

4-Akkasuma amantii toltuu amantiin biroo qabdu hunda walitti qabatee toltuu birootis irratti ida'atteeedha.

5-Akkasuma ammallee diin keenya kun amntii haqaa tan nama isa qabateef Rabbiin milkiifii injifannoo waadaa seeneefii dha.

-- وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات
ليستخلفنهم كما استخلف الذين من قبلهم----الآية

6-Akkasuma diin kun diin haala amala
gaarii hundatti ajajee hamtuu hundarraa
dhoowweedha.

إن الله يأمر بالعدل والإحسان وإيتاء ذي القربى وينهى
عن الفحشاء والمنكر والبغى... الآية.

Hiikkaan” Allaha haqafii toltutti ajaja.

Firaa gargaaruttis ni ajaja. Ammo
nidhowwaa hamtuu fukkattuufii badirraa
walmiidhurraayis nidhowwa, akka
qajeeltaniif isin gorsa.”

7-Ammallee diin keenya kun jiruu
hawaasummaa gaarii yeroo duraatiif kan
itti ajajee karaa godhe isa.

Fakkenyaaf-haadhaaf abbatti tola ooluu
itti nama ajaja, Fira maxxanfachuu,

maatii ufiitti gaaromuu, olla gargaaruufii jabeysuu, akka seenaa addunyaati yeroo duraatiif mirga dubartootaa tiifii kan daaimmanii, kan manguddoota kan kabajee seera itti labse diin islaamaati. obboleeyyan muslimaa hundatti tola ooluu, inumaa ilmaan namaa qofa osoo hintahin

hanga horiifii bineensa gaaraa gayu miidhuu dhabuufii tola itti oolutti nama ajaja. Mirga isaanii nikabaja. Hawaasa amantii biro qabu wajjiin akkataa itti haala gaariin wajji jiraatan seera gayaa labsee jira. Kanarratii yerootu nutty gabaabbate malee keewwata qur'aanaafii hadiisaa hedduu akka ragaatti tarreessuu nidandeenya.

Akka adawwiin olola kijibaa hafarsaa jirtu jettuu miti. Muslimni mankaraarsaa miti muslimni shoorarkessaa miti. Kun duula kijibaa kan dhugarraa fagatee, duula humnoota farroota islaamaa kan amantii muslimaa maqaa gurraacheysuuf deemaa jiru tahuun isaa ifatti beekamuu qaba. Ammas irra deebinee islamni amantii nagayaafii jaalalaa, tan kabajaa fi rahmataati. Muslimnis ummata nagayaati, ummata jaalalaati, ummataa barnootaati, ummata guddinaafii misoomaati. Egaa warren farra islaamaatiin akki jennu, manzaraa (manaaxirii) guraacha dukkanaawaa ijarraa waan qabdaniif wanni gartan hundi isinitti dukkanooYTEE ufirraa

baasaa ija fayyaa qabduun laalaa, yoggus dhugaa gartanii jennaan.

Tanaaf Amantiin teenya amantii umaan wliigaltu tan namni hundi irratti dhalatu (diinul fixrah) jedhama.

AlhamduliLlaahi Rabbiin isii nubadhaase. Tanaaf Diin kana baradhaa, jabeyfadhaa, walbarsiisaa, irratti jiraadhaa isiniin jenna.

الدرس الثاني أركان الإسلام الخمسة

Barnoota 2ffaa

Utubaalee islaamaa .

Hundee baruumsa kanaa ,hadiisa jibriil bifa nama dargaggeysaatin uffata addeyfate. kan rifeensi isaa gurraachaa, Nabii keenyarratti s.a.w. ol seenee fuula dura taa'ee gaafate, Yaa Muhammad

islaamummaa rraa naaf odeessi
(nabarsiisi) jedheen? Nabiin keenya
s.a.w. islaama jechuun Ragaa bahuu keeti
gabbaramaan dhugaa Rabbi malee akka
hin jirre nabi muhammadis ergamaa isaa
tahuu...jedheeti itti fufe..barsiise.-

1ffaa-shahaadaa lameen.

Shahaadaa jechuun Ragaa bahuu
jechuudha, jechi isiitis kana "*Ash hadu
an laa ilaaha illallaahu, wa ash hadu
anna muhammadan rasuulullaah*"
haqaan gabbaramaan Allah malee hinjiru
jedhanii Ragaa bahudha. akkasuma nabi
Muhammad s.a.w.ergamaa isaati jedhanii
dhugoomsuu dha..

2ffaan-salaata dhaabuu.

kana jechuun halkanii guyyatti yeroo shan salaatuudha. seraafii akkataa isii guutanii, baratani, tolchani salaatuudha. salaanni darajaan (sawaabni isaa) haalaan guddaadha. Kanarratti Rabbiin s.w. akkana jedha "salaata dhaabi salaanni badii fokkattuufii jallina jibbamarraa nama dhoowwiti " qur'aana.

Nabiin keenyaas s.a.w. akkana jedhan ***"Fakkiin salaata shanani akka fakkii lagaa bishaan guutuu kan hulaa mana tokkoo keysanii keysa yaa'uuti, kan guyyarraa yoggu shan isarraa dhiqatu sa xurii isaarraa waa isarratti nihafaa?"*** jennaan.

sahaabonni lakki hin hafu jedhaniin. ***"salaanni shanani fakkiin isaa***

akkana, isaan Rabbiin nama qulqulleysa badirraa''jedhaniin. muslimtu odeesse.

Ammas salaanni utubaa islaamaati namni isa dhaabe amantii isaa islaama dhaabee jira.

kan salaata diige (Dhiise) amantii isaa diigee jira.

Ammas salaanni dura waan namni guyyaa qiyaamaa irraa gaafatamuuti , isiin tollaan hojiin isaa hundi toltee fudhatama argatti. ammoo yoo isiin ir'atte hojiin isaa hundi bu'aa dhabdi.

akkasuma salanni ifaadha.

Waayee bal'ina barnoota kanaatiif kitaaba kiyya kan ***Barnoota xahaaraafii salaataa*** jedhu dubbisaa.

3ffaan-Zakaa baasuu.

kana jechuun qabeenya qabnurraa waggatti harka beekamaa tahe kan seeraan taa'e tokko hiyyeeyyaa kennuu(gargaaruu) jechuudha.

Fakkenyaaf:-maallaqa bilchoofii meeshaalee daldalaa irraa 2.5% baasuu, midhaaniifii oomisha qonnaa irraa 10% akkauma beyladoota akka gala horii reefii hoola irrayis herrega seeran taa'e baasuudha.

4ffaa-Ji'a Ramadaanaa soomanuu.

Kana jechuun waggaa waggaa baatii Ramadaanaa soomanuu jechuudha.

yookaan Guyya guyyaa fajrii barii irraa kaasee hanga aduun seentutti- ibaadaa Rabbii itti niyyatanii-nyaata, dhugaatii,

qunnamtii saalaa godhurraa ufqabuu
(agabuu ooluu) jechuudha. kanaan Rabbi
gabbaruu jechuudha. Yeroo kana toltuu
akka zikrii, sadaqaa, qaraatii qur'aanaa,
du'aaii' salaata sunnaa, fii kkf
heddumeysuu barbaachisa.

Akkuma san hamtuu fii dilii gosa
hundarraawuu fagaachuudhaan towbaa
heddumeysanii uf qulqulleysuun
barbaachisaadha. Waayee soomanaa
Ramadaanaa fii heera isaa balinaa kitaaba
kiyya kan *seera soomana Ramadaana*
jedhurratti ni argattan.

5ffaa-hajjii mana Rabbii makkaatti
godhuu.

KanaJechuun Namni dandeeysi human
diinaggee qabu martinuu umrii isaa

keysatti yoggu takka kara biyya makkaa
deemee dhaqee sirna ibaadaa hajji
godhuu jechuudha. kunis fadlii sadarkaa
guddaa qaba. Barnoota waayee hajji fii
umraa laalchisee kitaaba kiyya kan
heera hajjiifii umraa jedhu keysatti
laaladhaa.

walaloo utubaalee islaamaa
shanan islaamaa hubachuudhaa.
shahaadaa lameen durri isaadhaa.
tokkummaa Rabbii ragaa bahuudhaa.
Nabi muhammad ergaa isaadhaa.

salaata gadi dhaabuun lammeysaa.
baranii tolchani sirreysaa.
utubaan diin kun dhaabbatuun isaa.

hadaraa hunduu qabaa jabeysaa.

zakaa baasutu itti aana tartiibaa.
eggataa sharxiifii hisaabaa.
barakaa diiniif duniyaa qabaa.
godhaa sadaqaa fudhaa sawaabaa.

Rabbiif soomanuutu itti aanaa.
baatii gamachuu ramadaanaa.
nurraa qeebalii ati mowlaanaa.
nuun jedhi hulaa rayyaan san seenaa.
shaneysaan gammachuu umriitii.

hajjii godhuu beytii Rabbiitii.
akka waan guyyaa san dhalateetii.
gala araarama argateetii.

الدرس الثالث أركان الإيمان الستة.

Barnoota 3ffaa

Utubaalee iimaanaa Jahan.

Iimaanni waa jaharratti ijaarame. Sunis
Rabbitti amanuu,
malaaykaa isaattis amanuu,
kitaabban isaattis amanuu,
ergamtoota isaatti amanuu,
guyyaa qiyaamaatti amanuu,
murtii Rabbiitti amanuu
jechuudha.kanarraa yogguu dubbatu
Rabbiin s.w. akkana jedha.

﴿يَتَّأَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا ءَامِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي

نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِ ءَ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِن قَبْلُ ءَ وَمَن يَكْفُرْ

بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ ۖ وَكُتُبِهِ ۖ وَرُسُلِهِ ۖ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ

ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾ النساء: ١٣٦

"Isin yaa warri amantan! Rabbitti amana, malaaykaa isaatti, ergamtoota isaatti, kitaaba inni ergamaa isaarratti buuseti, kitaaba inni ammaan dura buuseti, amanaa. Namni rabbitti kafare, akkasuma kan malaaykaa isaatti, kitaabban isaatti, ergamtoota isaatti, guyyaa aakhiraatti kafare dhugumaan jallina fagaataa jallate."

Suuraa nisaa'ii 136

Arkaanaa iimaanaa kana Balifnee yoo laalle;-

Iffaa-Allaahatti amanuu.

yogguu jennu.-

A-Rabbiin jiraataa tahuu dhugaoomsuu.
Rabbummaa isaatti amanuu, mootii,
khaaliqa, tahuu isaa dhugaoomsuu.

B-Gabbaramaa haqaa tahuu isaatt
amnuu;-

kana jechuun haqaan gabbaramaan
isamalee akka hinjirre mirkaneyisuufii,
isuma qofa gabbaruu. shirkirraa
qulqullaawuu albaqarah .

gabbaramtoota dharaa maqaa malee
wahiimiti jedhanii hubachuudha.

gabbaramtootni dharaa kun ufii isitiifuu
uumantuudha waatakkallee hin uumtu,
warreen isii gabbarurraa hamtuu
hindeebistu, toltuu hin fidduuf,

jiraachisuufi ajjeesus hindandeessu
jedhanii dhuga'oomsuudha.

C-maqaaleefii sifaata isaatti amanuu.

[al'iimaanu bi asmaaiihii wasifaatihii].

kana jechuun-maqaaleefii sifaataa
Rabbiin qur'aana isaa keysatti
mirkaneysee fii kan Nabiin keenya
s.a.w. hadiisa isaa keysatti sabachiise
akkuma dhufetti itti amanuu Rabbiif
mirkaneyisu sabachiisuu qabna
jechuudha. jallisuufii qullaa godhuun
maletti, akkaateysuufii fakkeysuun
maletti, akkaataa guddina isaatiin
malutti jedhanii. Waayee sifaata Rabbii
kitaaba kana gama booddaatti mata

duree *gooda towhiida* jedhu jalatti
bal'inaan dhihaatee jira.

Hubachiisa -bakka kanatti namni garee
sadihitti addaan qoqqoodame.

isaanis

1 =mu'axxilaah [dhabamsiistu] warreen
sifaata Rabbii mormanii dhabamsiisan
kan akka jahmiyyaa fii ahbaash kanneen
dogoggoranii jallatanii karaa Rabbii irraa
bahan.

2.=mushabbihah [fakkeysituu] warreen
sifaata Rabbii kan makhluuqaatti
fakkeysan. Sifaatni rabbi tan akkanaa
jedhanii. Jarri kunis dogoggoraafi
jallinarratti tahan.

3=

Ammoo ahlussunnati waljamaa'ah.
Sifaata Rabbii hunda nisabachiisan

fakkeysuun maletti, karaa kanatu haqa,
kanaatu karaa dhugaati.

2ffaa-Malaaykaa isaatti amanuu.

Kana Jechuun Rabbiin s.w. ummata
tokko kan maleykaa jedhamu uumeeti
qaba jennee dhuga'oomsuu dha.

Maleykaan gabroottan Rabbii
kabajamoodha. isatti hin dilaawan, waan
inni itti ajaje hojjatan. kan qur'aanaafii
hadiisaan maqaafii hojiin isaanii
dubbatame akkasumatti dhuga'oomsina.

Rabbiin s.w. waayee malaaykaa qur'aana
keysatti bal'inaan dubbatee jira.

Akkasuma hadiisarraa –anas Nabii
keenyarraa s.a.w. odeesse / bukhaarii/.

maleykaa 70000 guyyarra
beytalmaimuuritti salaata.
Ammas Malaykarraa kan guyya jum'aah
maqaa nama masgiida dhufuu tartiibaan
katabantu jira /.bukhariitu abihureyraa
galmeesse/ Ammas hadiisa birootti jibriil
ni lallaba.

3ffaa-Kitaaba isaatti amanuu.

yoggu jennu;-Rabbiin kitaaba hedduu
ilmaan namaatiin qajeelchuuf buusee jira.
kitaabban sun hundinuu jecha isaati,
dhugaadha jennee amanuu.

Hangafooni isaani-towraat nabi muusaa,
zabuur nabi daawud, injiil nabi iisaa,
qur'aana nabii keenya Muhammad s.a.w.

Rabbiin waayee kitaabban isaa qur'aana keysatti dubbatee ibsee jira.

Qur'aana- qur'aanni kitaaba Rabbi kan boodaa kan irra caalaa nabiyyii isaa nabi muhammadirratti Rabbiin buuseedha.

4ffaa--Ergamtoota isaatti amanuu.

Hiikkaan isaa Rabbiin zamana hunda keysatti namoota gaggaarii ummata keysaa fileeti barsiisota godhee Akka amantii Rabbii ummata barsiisaniif bobbaasa jechuudha. Qajeelfama isaan barsiisanis kitaaba isaanirratti gadi buusa. isaanis hedduudha. Kanneen qur'aanaafii hadiisaan maqaan isaanii dhufe akkasumaatti amanna. Rabbiin qur'aana

isaa keysatti waayee ergamtootaa ibsee jira.

Nabi Muhammad s.a.w. caalaa anbiyootaati. Akkasuma quxisuu isaaniiti. Isa booda nayyummaan hin jirtu. Ganda makkaati.bara lola arbaa dhalate. Abbaan abdallah ibnu abdulmuxxalibi, haati aaminaa binti wahbiiti. Achumatti re'ee tiysaa guddate. Yogguu dardaru maallaqa kadiijaatiin daldaluu ture. Booda isiis fuudhee bultii jaare. Umrii isaa waggaa 40tti Rabbiin qur'aana itti buusuudhaan akka ilmaan namaa islaamummaa barsiisee dukkanarraa baasu dirqama isarra kaaye. Samittis olbaasee salaata shaman itti kenne. Amata kudha sadi eega qabsoo

hadhooytuu adawwii makkaa wajjiin
gaggeysan booda gara madiinaa godaane.
Achitti qajeellotti qubatee masgiida
jaaree mootummaa islaamaa tan haqaa
hundeese. Waggota 10 achi jiraatee umrii
isaa amata 63 du'aan gama aakhiraa
godaane. Sallallaahu aleyhi wasallam.
Kunoogaa ifaa inni achitti qabsiiseetu
addunyaa guutuu ibse. Kunoo gaa ilma
namaa kan addunyaa tanarra jiru
7,000,000,000 keessaa muslimtoonni
1,500,000,000 tahan ifaa isaa ibsatanii
jala deemaa jiran. Yaa muslimtoota
seenaa nabii s.a.w. baradhaa.
Wayee seenaa jiruu nabii keenyaa (siiraa)
guutuu kitaaba rahiiqul maktuum
jedhamu kan shekh safiyyu Rrahmaan

arabiidhaan kaayerraa afaan keenyatti
hiikee kasetoota sagalee 7tti
qophesseetiin jira. Najjashiitu waggoota
muraasa dura maxxansee raabse. Isa
dhaggeyfachuudhan isinii dhaama.
Kitaabaanis yoo rabbiin jedhe fuul duratti
qopheysuun yaada.

5ffaa-Guyyaa boodaatti (qiyaamaatti)
amanuu.

Guyyaa boodaa jechuun namni akka
du'een hihafu gayyaa dhumaa tokko
nikaafama walitti qabameeti dalagaa
isaarraa gaafatamee galata argata
jechuudh. Waayeen guyyaa qiyaamaatti
amanuu kun qabxii asii gadii kana uf
keysaa qabata.

1 = gaafii qabrii, azaabaa fii qananii isiikeysaa dhugaoomsuu. jechuun namni yeroo duee awwaalame nikaafama, nigaafatama, Rabbiin kee eenyu? Nabiyyiin kee yoo eenyu? Amantiin tee yoo tami? gaafii jettuutu itti dhihaata, yoo qajeelaa tahe sirritti deebisa yoo jallataa tahe ammo deebisuu hindandayuu ni qixaaxama. Waayee azaaba qabrii yogguu dubbatu Rabbiin s.w. akkana jedha.

﴿ النَّارُ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ ﴾

أَدْخُلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ ﴿٤٦﴾ غافر: ٤٦

"Ganamaafii galgala ibidarra fidaman (azaaba qabriirra). Guyyaa qiyaamaan

***dhaabbattu warra firownaa ibidda
hamaa seensisaa''***

Akkuma hadiisa sahiha keessattis
bal'inaan dhufee jirutti.

2-ALBA'ISU [kaafamiinsa] kun
jechuun afuufinsa 2ffa irratti hundi
namaa nikaafama. Kanas qur'annii ibsee
jira.

﴿ زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ لَنْ يُبْعَثُوا قُلْ بَلَىٰ وَرَبِّي لَتُبْعَثُنَّ ثُمَّ لَتُنَبَّؤُنَّ بِمَا عَمِلْتُمْ ۗ ﴾

وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧﴾ التَّغَابُن: ٧

***''Warren kafaran akka hin kaafamne
kijibaan dubbatan. Jedhiin lakki rabbi
kiyyatti kakadhee nikaafamtan waan
dalaydan ni odeeffamtan kuni
rabbirratti salphaadhaa.''***

Akkasuma hadiisa bukhariif muskim
keysatti Nabiin s.a.w. akki jedhe- " namni
guyyaa qiyaama nikaafa mila qullaa,
qaama qullaa, kan hinkittaanamin tahee".

3-ALHISAABU WAL JAZAA'I

[qorannoofii galata] kana yogguu jennu

Namni hundii guyyaa qiyaamaa
kaafameeti fuula Rabbiitti dhihaatee
toltuufii hamtuu waan dalagee irraa
gaafatama. galata irratti argata
jechuudha. kanas qur'aanni bal'inaan
ibsee jira

﴿ ۲۵ ﴾ ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ ﴿ ۲۶ ﴾ .

الغاشية: ٢٥

***"Deebiin isaanii gama keenyatti eegasi
qorannoon isaanii nurratti tahee jira."***

4-ASSIRAAX yoo kaan jennu dildila
ibidda jahannamirra diriirfe kan namni
jannata seenu hundi isarra cehu
jechuudha.kan warri ibiddaa isarraa itti
gadi kufu jechuudha.

5-ALMIIZAAN jechuun Guyyaa
qiyaamaa san keysatti miizaanni haqaa
dhaabbateeti hojiin nama toltuufii
hamtuun irra kaayamtee madaalamti
jechuudha. yoo toltuun ulfaatte jannata
seena. Yoo hamtuun ulfaattemmoo ibidda
seena.Rabbi irraa nu haa tiysuu.

6ffaa--Oadara dhuga'oomsuu kun
hiikkaan isaa wanni namatti dhufu hundi
gaariifii hamtuun isaatis Rabbumarraayi
jedhanii, wanni nama tuqe namarraa
hinmayxu, akkasuma wanni namrraa

maqe nama hintuqxu jedhanii
dhuga'oomsuudha.

walaloo utubaalee iimaanaa.

jahan iimaanaa walbarasiisi.

Rabbiin jiraataa dhuga'oomsii.

tokkummaa isaatis mirkaneyyii.

ibaadaa tee isaaf qulqulleysii.

itti amanii malaykaasaa.

gabroottan gaggaarii ogeysaa.

hedduu teysoon saanii samii keysaa.

ittin dilaawan ajaja isaa.

dhugaa kitaabni Rabbiin buusee.

kan anbiyoota saa barsiise.

Qur'aana isaa hunda caalchisee.

K an nabiin keenya aalamaan ibsee.

itti amannee ergamtootaa.
ilmaan namaatiif barsiistota.
shirkii fageysan karaa fokkataa.
towhiidan ibsan qalbii ummataa.

dhuga'oomsi guyyaa qiyaamaa.
yowmul hasrati wannadaamaa.
guyyaa kaafamaa guyyaa galataa.
jallaan azaabaa gaariin jannataa.

qadara jaheysaan isaatii.
gaariifii hamtuun waan dhufheetii.
feedhii Rabbiitiif murtii isaati.
katabee kaayee bekkomsa saatii.

ihsaannis beekaagaa tolchuudhaa.
ibaadaa Rabbii sirreysuudhaa.
akka waan laaltee gartuutti gabbarii.
ati arguu baattus si argaa barii.

waan himneef daliilan dhiheysaa.
hadiisa jibriil muslim keysaa.
dhufee ol seene nama fakkaataa.
fuul dura nabii taa'ee gaafataa

uffanni adiidhaa rifeensaa.
gurraacha gaarii dargaggeysaa.
akhbirni anil islaami jedhaa.
nabiin tartiibaan deebisaa godhaa.

yaarabbii guddaa nugargaarii.
gaafii qabriidhaa aschaggaarii.

ka'ati gargaartee deebii argataa.
teenya nuuf godhii caffee jannataa.

awwalamnaa ilma namaatii.
malaykaan lamaa itti buutii.
man Rabbuka jechuun gaafatamaa.
Nabbiyyiifii diin isaas nihimaa.

muiminni sirritti deebisaa.
jallaan rifatee ija babaasaa.
jawwedhaa nyaataa qurxaan tumamaa.
muimintootaaf jannataa banamaa.

Dhugaoomsi guyyaa qiyaamaa.
yowmul hasrati wannadaamaa.
guyyaa kaafamaa guyyaa galataa.
jallaan azaabaa gaariin jannataa.

guyyaan qiyaamaa rifachiisaa.
magan hammeenya isa keysaa.
hoosiistuu ilmoo irraanfachiisa.
tan garaa qabdus ilmoo irraa baasaa.

mizaanni haqaa nidhaabbamaa.
hojiin namaa nimadaalamaa.
kheyriin ulfaannaan tasaa milkumaa.
yoo haffallattee ibiddatti deemaa.

kitaabaa niqoodan hundaafuu.
hojiinsaa tokkos keysaan hafuu.
mirgaan kennamaa warri jannataa.
warri azaabaa bitaan fudhataa.

way rakkoo nu eeggatu xaaxaa.

irra cehuuf teenya siraaxaa.
hokkon jahannam kaanis korrooxaa.
kunis butamee itti gadi xiixaa.

jannata teysoon mu'imintootaa.
qananii miaawaadhaan guutaa.
qal'aa sireewwan laggeen jannataa.
rahmata keetiin nuuf kenni gooytaa.

nyaataa dhugaatii qananiisaa.
huural eyni fuudhan aruusaa.
ee huurun maqsuuraatun filkiyaam.
dueendulloomuu jiruu zalaalam.

kufaarri niseena jahiimaa.
lugaamnisaa kum torbaatamaa.
tokko malaaykaa kum torbaataama.

harkisee fidaa dirree qiyaamaa.

kufaraafi jallaa xamaamaa.

hidhameeti itti darbamaa.

beelaafii dheebuudhaanis gubamaa.

hamiim dhuge zzaqqum nyaachifamaa.

jahannamirraa uf fageysii.

aqiidaaf ibaadaa sirreeysii.

qabrii awliyaa jinniifii dhagaa.

gabbaruu dhiisii qabadhu dhugaa.

dhugaan sun towhiida Rabbiitii.

ma'ina laa ilaaha illallaahuti.

nabi muhammad ergaa Rabbiitii.

jedhii hordofii karaa isaati.

Eegaa barnoota imaana kana baradhaa, aqiidaa tana qabdhaa.

.Aqiidaa tana sirreysanii qabachuun, ummata muslimaa ni kabajji, niguddisti. akkasuma, aqiidaan tun ummata niqulqulleysiti, wal jaalachiisti, badhaadhina adduniyaaf aakhiraa gonfachiisti. kunis kan dubbatame Qur'aana keysatti rabbiin s.w. akkana jedhe.

﴿ وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ ءَامَنُوا وَاتَّقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِم بَرَكَاتٍ مِّنَ

السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَلَٰكِن كَذَّبُوا فَأَخَذْنَاهُم بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

الأعراف: ٩٦-٩٦ ﴿

***"Osoo warrii magaalattii amanannii
Rabbisodaatanii silaa barakaalee
samiifii dachirraa isaanif banna. Garuu
ni kijibsiisan waan isaan hojjataniin
isaan qabne"*** suuraa a'iraaf 96.

Dhumarratti-ummata keenya aqiidaa tana jabeysaa qabadhaa. kunoo duula nama muslimaa jallisuudhaaf deemaa jiru nigartan. humnaafii tooftaa adda addaa tiin gargaaramee. Egaa wanni duula sheyxaana namaatiifii jinni kana ufirraa dhoowwaniin beekkomsa aqiidaati. aqiidaa baradhaa walbarsiisaa irratti jajjabaadhaa qabadhaa.

الدرس الرابع العبادة ومعناها

Barnoota 4ffaa Ibaadaa fii hiikkaa isii.

Muslimtoota Beekaa dubbiin ibaadaa tun haalaan yaachistuudha. Amnuufii kafaruun namaa isirratti rarra'a. Jannataa fii azaabatti namni adda qoodamuunis sababuma isiitiini. Ammas yeroon amma keeysa jirru yeroo haalaan hamtuudha. Yeroo humnoonni farra islaamaa alarraa biyya teenya seenanii duula towhiida dhabamsiisanii shirkii babal'isuu ummata keenyarratti oofaa jiranii dha. Kana waan taheef waayee maalummaa ibaadaa Rabbii kana qajeellotti ummataaf ibsuun, barsiisuun, hubachiisuun haalaaan

barbaachisaa taha. Anis jechoota xiqqa kana akka yaadachiisaatti afaan keenya kan namni keenya hundinuu hubaatuun katabee isiniin gaye. Akkuma mammaksatti namni waan harkaa qabu darbate soodaataa miti jedhan sanitti. Ummata keenya! Ibaadaan tenya hundi Rabbuma qofaaf tahuu qabdi. Irraa qoodanii kan birootiif dabarsuu hintaatu. Abbaa fedheewu taatu, malaaykaa, anbiyoota, fi kkf tokkoleefuu ibaadaa godhuun hintaatu. Gosa ibaadaa addaa babaafnee daliila isaaniitiin wajji dhihessina. **1/salaata**-salaanni ibaadaa Rabbuma qofaaf tahe.daliilli isaa qur'aanaarraa *وأقيموا الصلاة وآتوا الزكاة*

--"*salaata dhaabaa zakaah kennaa*" hadiisarraayis hedduudha beekamaadha.

2/kadhaa

yaammachuun Rabi qofaaf malee dhowwaadha-Ragagaan kanaa

Qur'aanarraa

" *وان المساجد لله فلا تدعوا مع الله أحدا* "

'masjidoowwan kama Allahaati.

Allaahan wajji tokkollee hin

yaammatinaa" hadiisarraa

"*الدعاء مخ العبادة*" رواه الترمذي

"Kadhaan dhuka ibaadaati"

tirmizii.

3/ sodaa-isiiniis ibaadaa rabbuma qofaaf tahuu qabdurraayi. Rabbiin s.w. akkana jedha

فلاتخافوهم وخافون إن كنتم مؤمنين

*-Anuma sodaadhaa malee isaan
(kaafira) hinsodaatinaa''aalaimraan.*

4/ kajeellaan ibaadaa Rabbuma qofaaf taateedha, Rabbiin akkana jedha –

*فمن كان يرجوا لقاء ربه فليعمل عملا صالحا
ولا يشرك بعبادة ربه أحدا*

*''Nnmni milkii guyyaa qunnamtii
Rabbii isaa kan kajeelu tahe, dalagaa
gaarii haadalaguu, ibaadaa rabbi
isaatiif godhu keysatti tokkollee akka
hinqindeessine''* suura alkaafi 110.

Ammoo kajeellaan dhugaadhaa- ibaadaa Rabbi hojjataa qeebalamiinsa kajeeluu, badirraa towbachaa araarama kajeeluudha. kanaan ala hojii malee jannata kajeeluun, fi badii itti fufaa

araarama kajeeluun
dhamaasuudha,jazbummaadh.

5/ Irkannoon Rabbif malee
dhowwaadha. Ragaan kanaa
Qur'aanarraa

"وعلى الله فتوكلوا إن كنتم مؤمنين"

*"Allaah qofarratti irkadhaa yoo
muimintoota taatan"* suratul maaidah
23.

Ammas Rabbiin s.w. akkana jedha

ومن يتوكل على الله فهو حسبه

*"Nama Allaha irratti irkate inni gayaa
isaati"*

6-kajeellaa, 7-sodaa, 8-uf gadiqabuu.

kanneenis ibaadaadha Rabbuma qofaaf
taati. Rabbiin s.w. akkana jedha

'وكانوا يسارعون في الخيرات ويدعوننا رغبا
ورها وكانوا لنا خاشعين.'

*"Isaan toltuu hojjachutti kan jarjaran
tahan, kajeelaa sodaachaa nu kadhatan,
Nuuf uf gadi qaboo tahuu tura"*
suuraa al-anbiyaa 90.

9-Sodaan Rabbuma qofaafi. Ragaan
Qur'aanarraa-

"فلاتخشوهم واخشوني"

*"Anuma sodaadhaa malee isaan
hinsodaatinaa"* suuratu-1 baqarah 150.

10-Deebiin gama Rabbii qofa malee
dhowwaadha. Ragaan kanaa Rabbiin s.w.
Akkana jedha

"وانيبوا إلى ربكم وأسلموا له"

***"Gama Rabbii keysanii deebi'aa
Isumaaf ajajamaa"*** suuratu zzumar 54.

11-gargaarsifachuun Rabbuma
qofaani, Ragaan jecha isaa kana

"إياك نعبد وإياك نستعين"

***"suma qofa gabbarra, suma qofatti
gargaarsifannas"*** suratul faatihaa5.
hadisattis nabiin keenya s.a.w. akkana
jedhan

فإذا استعنت فاستعن بالله

***"yoo gargaarsifatte Rabbumatti
gargaarsifadhu"*** ahmadii fii tirmizii tu
baase

12-Tiyfamuun (maganfachuun)

Rabbuma qofaani Ragaan jecha Rabbiiti

"قل أعوذ برب الناس"

"Gooytaa namaatiinin tiyfama jedhi"

suuratu nnaas aayaa 1.

Akkasuma sifaata Rabbii kan akka
haasawa isaa, guddina isaa, ol
aantummaa isaa, Dandeeytii isaa, jaalala
isaa, fuula isaa kanneeniin tiyfamuun
maganfachuun ni dandayama. Ragaan
hadiisota Nabii keenyarraa s.a.w.dhufee
jira.

"أعوذ بكلمات الله التامات من شر ما خلق."

***"jechoota Allaaha gutamtuwwaniinin
tiyfama hamtuu waan inni uumeerraa"***
muslimtu galmesse.

Hadiisa birootti

"وأعوذ بعظمتك أن أعتال من تحتي."

"guddina keetiinin tiyfama jala kiyyatti gadi kuffifamurraa" Ahmad fi nasaiitu odeesse.

13-dirmachiifachuun Rabbiin malee dhowwadha. Ragaan kanaa Qur'aanarra ***"إذ تستغيثون ربكم فاستجاب لكم أني ممدكم بالف من الملائكة مردفين."***

"yogguu Rabbii keysan dirmachiifattanii isiniif awwaate ani malaaykaa kuma tokko tan hiriirtuu taateen isin gargaaraadha(jedhee)" anfaa aayaa 19.

Aayanni kun guyyaa lola badrii nabiin keenya s.a.w. yaa Rabbi naa dirmadhu waan naaf waadaa seenteen naatumsi jedhanii kadhannaan deebisaa sanirratti buufame.

14-qaluun (gorraasuun) ibaadaadha
Rabbuma qofaaf taate. Ragaan kana
Qur'aanarraa

"قل إن صلاتي ونسكي ومحياي ومماتي لله رب
العالمين. لا شريك له"

*"jedhi salaanni koo fi qaliinsi koo fii,
jiruuntoo, fii duuti too Allaha gooftaa
aalamootaa tiifi. Shariikni isaaf hijiru"*
suuratul an'aam 162,163.

Hadiisarraa ammo

"لعن الله من ذبح لغير الله."

*"Nama Rabbiif malee kanbirootii qale
Rabbiin abaare"* muslimtu baase.

15-qodhaa godhuun ibaadaadha
Rabbuma qofaaf tahuu qabdi. Daliilli
Qur'aanarraa

يوفون بالنذرويخافون يوما كان شره مستطيرا.
Qodhaa niguutan, guyyaa hamtuun
isaa facaatuu taates ni sodaatan''
suuratul insaan7.

Dhumarratti ibaadaalee dubbanne tanaafii tanbirootis Rabbuma qofaaf qulqulleysuu qabna. walbarsiisuu nu barbaachisa. wanni nama yaachisu namni hedduun Rabbi dhiisee makluuqa gabbara. sun addunyaaf aakiraa kasaaree jira, Fk/qabroota awliyaa, jinni, muka, galma, hadraa, oofaa fi kkf nii,-qaluunn, kadhachuun, barakaa irra barbaaduun, shirkiidha. jahanam nama sensifti.Irraa uf eegaa!

الدرس الخامس التوحيد وأقسامه

Barnoota 5ffaa Towhiidad fi qooda isaa.

Yaa muslimtoota! Barnoonni Towhiidaa (Tokkummaa Rabbii) Irra caalaa barnoota hundaati. Towhida dhugaoomsuun, barachuun, barsiisuu fii itti nama gorsuun dirqama islaamaa kan duraati. towhindi bu'ura amantiin isarratti dhaabbattu. Ajajni Rabbii kan duraa towhiida.

towhidni dameelee 3 qaba.

توحيد الربوبية، وتوحيد الألوهية وتوحيد الأسماء والصفات

Isaanis towhiida goytummaa, towhiida gabbartii, towhiida maqaaleeti fii sifaataati. kanneen keeysa towhiida maqaaleefi sifaataa amma balinaan laalla.

Towhiida maqaaleefii sifaataa yommuu jennu:-

1)-Rabbiin maqaalee gaggaarii ittiin isa kadhatan qaba. maqaalee akka isaa tokkolleenuu hinqabu, jennee dhuga'oomsuudha.

2)-Akkasuma sifaata Rabbii ni sabachiisna (mirkanneysina) itti amanna. Sifaata Rabbiin ufiin dubbatetti fii tan

nabi Muhammed s.a.w. hadiisatti

Rabbiin wassafe hundatti ni amanna.

نؤمن بجميع ما وصف الله به نفسه في كتابه ووصفه

به نبيه(ص) نؤمن بها من غير تحريف ولا تعطيل

ولا تشبيه ولا تكيف,ثبتها كما جاءت على ظاهرها

حقيقة

Sifaata Rabbii hunda Rabbiif

sabachiisuu qabna. jallisuufii

qulleysuun maletti, fakkeysuufii

akkaateysuun maletti. sifaata Rabbii

kanneen asii gadii kana hunda akkuma

dhufetti rabbiif sabachiisuufii itti

amanuun dirqama.

1-Rabbiin uumaa isaatii olitti oltahuu

isaa nidhuga'oomsina, niamanna.

2-Rabbiin waa hunda beekaadha.

3-Rabbiin dhageytiifii argaa isaan malte ni qaba jenneeti amanna.

4-Rabbiin muimintoota isaa nijaalata.

5-Rabbiin niaraarama rahmatallee nigodhaa ni amanna.

6-Rabbiin nijaalataa nijibbaa, nidallana nilolas ni dhuga'oomsina.

7-Rabbiin gabroottan isaa jiddutti murtesuuf nidhufa guyyaa guyyaa qiyaamaa dhufiinsa isaan malu.

8-Rabbiin fuula isaan malu niqaba.

9-Rabbiin harka lameen isaan maltu niqaba.

10-Rabbiin ija isaan maltu niqaba.

11-Rabbiin arshii isaarratti ol taheejira, zaata isaatiin, haqiiqumaan. oltahiinsa isaan malu kan wahitti hinfakkeyfamne. Arshirratti oltahuu isaa kana Rabbiin Qur'aana isaa keysatti bakka 7tti dubbate. bakken sunis kunoo kanneen kana.

إن ربكم الله الذي خلق السموات...ثم استوى على

العرش (سورة الأعراف)

إن ربكم الله الذي خلق...ثم استوى على العرش -)

(سورة يونس)

الله الذي رفع السموات بغير عمد ترونها ثم استوى

على العرش (سورة الرعد)

الرحمن على العرش استوى (سورة طه)

ثم استوى على العرش الرحمن (سورة فرقان) -

الله الذي خلق السموات والأرض... ثم استوى على
العرش

(سورة السجدة)

هو الذي خلق السموات والأرض في ستة أيام ثم
استوى على العرش (سورة الحديد)

Akkasuma hadiis heddutti waan dhufeef
ni dhuga'oomsina. o'ltahiinsa isaanmalu,
kan akkaataan isaa hinbeekamne, kan
wahitti hin fakkeyfamne jenna.

-Arshirratti oltahuu isaa hinmorminu,
jecha Rabbii s.w. bakkarraa hin jallisnu,
hikkaa isaa hinmicciirru, akka garee
jallatte tan jahmiyyaa fii ahbaashitti.
warreen waswaasa jallinaa kan warra
kalaamaa Qabachuudhaan aayatoota
sifaataa jallisan nimormina.

Rabbiin kan isarra isa beeku hinjiru
waan taheef jechuma isaati qabanna.
Akkasuma Rabbiin uumaa isaa
takkattillee hinfakkeysinu.

12-Haasawa Rabbiitti niamanna.
qur'aanni haasawa Rabbiiti isumaatu
dubbate, Isumaatu buuse, hundii isaa
dhugaadha. Qur'aanni uumamaa miti.
Gareen jallatte (Ahbaash) qur'aanni jecha
Rabbiitii miti jettu niabaarra. nimormina.

walaloo towhiidaa
akeekkadhaa hundi namaatii.
Sadihi dameen towhiidaatii.
Rubuubiyya kaaliqumma saati
kan hunda uumee kophaa isaatii

jahannamirraa uf fageysii.
hojjadhu ibaadaa sirreysii.
qabrii owliyaa jinniifii dhagaa
gabbaruu dhiisii qabadhu dhugaa.

dhugaan sun towhiida Rabbiitii.
mainaa laa ilaaha illaLlaahutii.
Nabi muhammad ergaa Rabbiitii
jedhii hordofii karaa isaatii.

akeekkadhaa hundii namaatii.
sadiihi dameen towhiidaatii.
rubuubiyya kaaliqummaasaatii
kan hunda uumee kophaa isaatii.

kuun gabbaramaa haqaa tahuu.

ibaadaan isaaf qulqullaawuu.
ajaja isaa qalbiin dhagahuu.
walaa ta'ibuduu illaa iyyaahuu.

qoonni towhiidaa kan sadeysaa.
asmaa'aaf sifaataa dhageysaa.
jedhe faliLlaahil asmaaul husnaa.
fad'uuhu bihaa ittiin milkoofnaa.

Ilaahii RahmaanuRahiimuu.
Malikuun Qudduusun Salaamuu.
jennee yaa Gafuur nuu araaramuu.
kaatimaa tollee shahaadaan deemuu.

Ilaahii Aliimun Hakiimuu.
taqwaaf hidaayaa nutti arjoomuu.
zaalimtoonni diin balleysuu deemuu .

kasaaree kufee badee dhabamuu.

garee ahbaashaa diin balleysa.
abbaan irree godheef gargaarsa.
dirqamaan filee humnaan leenjisaa.
waliqqooyti aoon waraabaysaa.

yaa kan oltahee arshii isaarraa.
rahmata raabsee harka isaarraa.
nurraa dhowwi kufrii zaalimiinaa.
nuufidi nasrii diin keenya kanaa.

الدرس السادس الشرك ظلم عظيم

Barnoota 6ffaa shirkiin badii guddoodha.

Shirkii jechuun Rabbii gaditti waan gabbaran godhachuu jechuudha. *fakkeenyaaf* qabroota, qubbii, dhagaa, muka, galma, hadraa, oofaa, fii kkf, hunda itti deemanii kadhachuun, haajaa itti himachuun, barakaa irra barbaaduun, shirkii guddoo islaamarra ala nama baaftudha. keysaawu Qabroota awliyaa maqaa jedhuun moggaafamee, Qubbiin iraatti jaaramee gabbaramu hedduutu jira. Fkenyaf-sheka baalee anaajinaa, shek abaadir, ahmad umar, gooftaa danbii,

shek ibraahiim billisaa, sayyid
aabbiiyoo, awsaid, sayyid harar, kkf/
Rabbii gaditti gabbaramaa jiran.

Namoonni kumni hedduun itti yaa'ee
gabbaraa jira. Ka ilmoo dhbe ilmoo
kadhata,

kuun qabeenya kadhata,

kuun fayyaa kadhata,

kuun umrii dheerina kadhata,

kuun rooba kadhata.

Akkatti guutumaan guututti Rabbitti
kafaree waan ibaadaa jedhame hunda
lafee qabrii keessaatti biyyooyteef godhe.

Kunoo namni gariin kan qakbiin isaa
shirkiidhaan dukkanooyte kan yeroo
muudarraa galaaf ka'e dibbee dhayee
akkana jedhee shubbisuutu jira.

***Galaaf kaanee Roobaan nu geegessa'aa.
Bahra keenya umrii nu dheeressa'aa***

subhaanaLlaah! Rooba roobsuufii umrii
dheeressus qabrii- bahra jedhee gabbaru
san- kadhate. Kaafira hamaa mushrika
jallataa badaa! Rabbumaawu hinbeeku.
Qabrima san taabota godhatee gabbara.
Kan birootis akki jedhee shubbisu.

***Salaam aleyka huseyniyyaa.
Salaam aleyka abbaa kiyyaa.
Osoon siyaamu lukkuun iyyaa.
Sumaan jiratte lubbuun tiyyaa.***

Kuni ammoo huseyniyyaa inni gabbaru
santu lubbuu isaa jirachisa jechutti
amaneeti gabbaraa ibaadaa godhaafii jira.
Kuunis akki jedhe

*sayyida koo ani sumaan faarsaa
atummaan naaf tahi gargaarsaa*

Akka kanatti ummanni hedduun kafaree
karaa dukkanaa deemaa jira. qabrootaa fii
qubbiiwwan kanaaf gosti ibaadaa hundi
godhamaa jira.

Qabriin xawaafuun
isiif sujuuduun,
isiif qaluun,
kadhachuun,
dhungachuun,

biyyee isii nyaachuufii dibachuun waan
bal'inaan achiti dalagamu irraayi.

Kuni hundinuu shirkii guddoo nama
kafarsiiftu.

mowlidaa, dibbee tumanii shubbisuu,
manzuumaa, fii kkf obboleeyyanuma
shirkiiti. tanaafuu haalan irraa fagaachuu
barbaachisa.

Xumura

Ammas Rabbiin nama shirkii tana dalagu
janata seenuu isarratti haraam godhee
jira.ibidda seensisa.

Akkasuma Nama shirkii dalagu hojiin
isaa hundi nibaddi,bu'aa dhabdi.

Akkasuma shirkii Rabbiin hin'araaramu.
kana hundaafuu shirkirraa
fagaadhaa!fagaadhaa!fagaadhaa!Warri

dhama'ee ijji isaanii jaamee, gurri isaanii duude, kan amma haarawatti shirkitti nama yaamu (Ahbaash) isin hinjallisin, ufirraa eegaa,,

Ahbaash hoomacha, hoomachi daddafeeti dhabama. muslimni haqaa akka bishaan xaliilaati .nijiraata, nitura, injifannoon tan warra haqaati. dukkana boodaan bariitu jira, akka yuuseenis waa nama hinnyaatu! Tanaaf diinirratti ciniinnadhaa oobsaa! Rabbi isin haa gargaaru! Asirratti xumurame galanni Rabbiif haa galuu. Dhumarratti Warra diin isaa baratee walbarsiisee sirritti itti dalagee jaalala Rabbii argate nuufii isinis Rabbi nuhaa

godhu.ibaadaalee hunda Rabbi nurraa
haaqeebalu.

Yoo yadaa fi gaafii qabaattan
mobile - 00966 505697461 yookaan
email shekhjemal@yahoo.com irratti
yaada keessan nuuf kennaa.galatoomaa
wassalaamu aleykum warahmatullaahi
wabarakaatuhuu.

والحمد لله رب العالمين
وصلى الله وسلم على نبينا محمد وآله وصحبه
أجمعين.

